

Migrația Internațională a Tinerilor

Larisa – Loredana CIULPAN – DRAGOMIRESCU²

Abstract

Scopul prezentei cercetări este acela de a afla estimativ procentajul tinerilor ce doresc să plece în alte țări și nevoile ce le guvernează această decizie. Am intervievat 100 de adolescenți pe bază de chestionar, cu diverse vârste, diverse nevoi și în mod deliberat diverse aspirații. Fiecare participant ce a completat acest chestionar și-a spus propria poveste, și-a spus nemulțumirile, dorințele și necesitățile, iar noi ne-am dorit pe baza rezultatelor să putem trage o concluzie și să vedem ce anume îi influențează pe tinerii adolescenți să emigreze din țară. În urma acestei cercetări am ajuns la concluzia că dintre cei 76 de băieți și fete din mediul urban, aproape 79% ar alege să plece pentru o perioadă medie de 1-5 ani, datorită studiului și al curiozității, iar dintre cei 24 de băieți și fete din mediul rural, aproximativ 75% ar alege să emigreze pentru o perioadă scurtă de 3 luni până la 1 an, datorită curiozității și a nevoii banilor. Ca o mică concluzie, tot mai mulți adolescenți sunt nevoiți să se confrunte cu dificultățile din propria țară și încearcă să-și găsească o speranță, pentru o viață mai bună în exemplele oamenilor din alte țări.

Cuvinte cheie: adolescenți, educație, globalizare, migrație, oportunitate, resurse, venit

Mișcarea populației, deplasarea ei dintr-un loc în altul, reprezintă o caracteristică fundamentală a populației actuale, fiind de asemenea și o componentă importantă a fenomenului demografic cu influență marcantă asupra forței de muncă. Drept recunoscut de altfel de mai bine de o jumătate de secol, odată cu adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului, care stipulează, că oricine are dreptul să se mute și să trăiască în interiorul granițelor oricărui stat, în articolul 13.

Migrația internațională a crescut semnificativ începând cu 1980, implicând o serie de consecințe demografice, economice, sociale și politice, crescând totodată și interesul pentru analiza acestui proces ce a cuprins toate regiunile lumii.

Jonathan Scheele spunea că după ianuarie 2007 se va înregistra un "exod temporar al creierelor", spunând că specialiștii români vor pleca în străinătate fie pentru a se perfecționa în cadrul companiilor de renume, fie din motive financiare.

* Ciulpan - Dragomirescu Larisa – Loredana, Universitatea Libera Internațională din Moldova, Chisinau, Moldova. E-mail: loredanaciulpan@gmail.com

România a încurajat o perioadă o astfel de migrație, bazându-se pe faptul că tinerii care vor emigra temporar, vor acumula experiența și o vor folosi ulterior în țară, iar companiile din țara de origine vor fi nevoite să adopte o salarizare prin care să motiveze personalul cu înalta calificare să se întoarcă.

Cauzele care pot determina migrația internațională își au suportul fie în condițiile de ordin economic al țării respective, fie datorită globalizării educației, fie în condițiile generale de ordin politic, religios sau de altă natură.

Migrația este destul de selectivă privind anumite aspecte legate de vârstă, sex, stare matrimonială, nivel de educație, familia de proveniență, etc. Se observă astfel că mai mult tinerii și adulții tind să migreze comparativ cu copii sau bătrânii. O amprentă semnificativă fiind lăsată de tinerii care pleacă la studiu în străinătate urmând ca mai apoi să caute și să-și găsească locuri de muncă în țara în care au emigrat, urmând ca ulterior, posibil, să-și întemeieze familii pe teritoriul țării respective, nemaidorind să se reîntoarcă la țara de origine. Iar din această cauză țara părăsită riscă să piardă atât resurse umane și capital financiar, lucru ce ar putea duce la o scădere a bugetului de stat și la dezechilibrarea ponderei angajaților și angajatorilor, cât și capital intelectual și potențiale descoperiri ce ar putea ajuta la dezvoltarea țării. Fenomenul este cunoscut și de țărilor dezvoltate care primesc foarte mulți tineri la studii, oferindu-le condițiile necesare de mediu și mentorii calificați pentru a-i îndruma în direcția aleasă, iar apoi oferindu-le contracte de muncă încă de pe băncile școlii.

Globalizarea educației este un proces complex la care s-a ajuns sau se va ajunge natural și a cărei teorie se învață și se experimentează în timp. Studiu globalizării educației nu poate opri procesul, dar poate oferi soluții pentru un mai bun control al fenomenului migrației. Dictonul "gândește global și acționează local" este de actualitate având în vedere globalizarea educației ca factor al migrației tinerilor din zonele locale în mediile globale.

Aspectele globalizării educației modifică diversitatea culturală existentă și moștenirea, dar și bunurile comune. Globalizarea acordă prioritate dezvoltării economice în detrimentul dezvoltării sociale și a conservării culturale. În concepția unor autori, cultura este totalitatea complexă care cuprinde cunoștințele, credințele, artele, legile, morala, obiceiurile și orice altă capacitate sau obicei dobândit de om în calitate de membru al societății. Alți autori atribuie culturii rolul de busolă în orientarea în lume, iar aria culturii se extinde și la educația generală și de specialitate.

În procesul schimbării, transformării, globalizării, un rol hotărâtor îl au oamenii, educația acestora, percepțiile și comportamentul, direcția și sensul dezvoltării educației și a relațiilor de muncă din cadrul organizațional care pot influența migrația tinerilor.

În acest context dintre factorii sociali, cei mai importanți care declanșează schimbarea sunt considerați factorii psiho-sociali ca de exemplu atracția spre avantaje sporite, căutarea unui echilibru mai bun, indiferența familiei/superiorilor, feedback-urile negative.

Motivația tinerilor finisată și desăvârșită prin educație, reflectă dorință și disponibilitatea acestora de a-și cheltui efortul în scopul realizării unor obiective, obținerii unor rezultate. Cu toate că situația economico-socială a României s-a stabilizat-ameliorat în timp, migrația tinerilor a continuat

și s-a accentuat exponențial, odată cu trecerea timpului chiar dacă cererea forței de muncă a ajuns la un nivel în care să nu mai fie echilibrată de ofertă. Potențialul migrației relativ ridicat al tinerilor poate avea mai multe explicații de ordin economic, dar și socio-cultural, în care se conturează predispozițiile migratorii ale generațiilor tinere din România.

Orientările migratorii ale tinerilor nu sunt ca o consecință exclusivă a preferințelor determinate cultural, dar nici ca o consecință strictă a constrângerilor economice și de oportunitățile oferite de dinamica vieții economice. Migrația se exprimă ca o consecință a dualității dintre oportunitățile structurale și preferințele culturale, individuale sau colective.

Prin efortul educației teoretice, organizate sau empirice și accesul nemărginit la informație, tinerii sunt familiarizați cu diversele aspecte ale migrației. Astfel migrația a devenit un pattern familiar pentru tinerii care nu implică o dezirabilitate fără rezerve față de acest mod de viață.

Din studiile efectuate, migrația este reprezentată ca o întreprindere riscantă și dificilă, în care succesul material nu este de la sine înțeles și care prezintă pericolul real al unei supramunci severe, tratamentul aplicat fiind considerat pentru imigrant ca un străin supus discriminării.

Tinerii educați sau mai puțin educați au în comun reprezentarea Europei drept spațiu foarte diferențiat în termeni economici și socio-culturali. În prezent migrația este considerată drept o dimensiune normală a practicilor generatoare de resurse fără dileme morale sau de prestigiu majore.

La nivel comunitar, situația socialment problematică legată de migrație apare în contextul intergenerațional, părinții văd migrația ca un factor de risc și de dezechilibru familiar.

Pentru tineri migrația este o decizie strict individuală cu toate că ei sunt uneori direct afectați de stabilirea definitivă a unui membru al familiei în străinătate și sunt martorii nemulțumirilor membrilor familiei și ai cercului lor social.

Migrația tinerilor nu îndeplinește funcția culturală majoră a dovedirii unor abilități caracteristice persoanelor adulte, ca modalitate tranzitorie, și nici nu este traiectoria preferată către atingerea satisfacției socio culturale și materiale. Migrația tinerilor constituie un context al incertitudinilor unei tranziții prelungite către formarea ca adult și care pot fi negociate, dar care prezintă și riscuri majore.

Tinerii din mediul rural cu o educație mai modestă, vor continua să migreze, nu pentru că au experiența și exemplul migrației anterioare de adulți ci fiindcă au la dispoziție, pentru a deveni adulți, un spectru destul de limitat de traiectorii acceptabile, într-o continuă îngustare neprietenosă.

Un alt aspect este migrația pentru muncă a tinerilor calificați urmare a educației primite. Impactul exodului creierelor depășește aria motivațională a economicului. Are efectul asupra impactului socio-cultural și politic asupra țărilor de origine și dezvăluie mecanisme ale migrației internaționale a forței de muncă înalt calificate care chiar dacă sunt mărunte comparativ cu tendințele migrației majore, sunt influențate de geografiile și caracteristicile globalizării educației.

Tinerii sunt deschiși la schimbare, majoritatea pleacă cu burse pentru a-și face studiile superioare sau doctorate, însă din păcate pentru țara de proveniență, majoritatea tinerilor după ce descoperă avantajele și mediul diferit din alte țări optează să rămână acolo și nu se mai întorc.

Migrația contemporană are tendința de a culege "crema tinerilor" din anumite sectoare ale forței de muncă, preferate fiind categoriile cele mai educate și cu specializarea înaltă.

Persoanele cu calificări scăzute sunt atrase în străinătate de venituri mai mari, în plus, găsesc o lejeritate în modul de trai, asigurat de țările dezvoltate, de către serviciile sociale, dacă aceștia își aduc copii și dacă îi integrează în sistemul social și de educație al țării gazdă. Salariile bune din țările unde au emigrat, le permit să trimită sume importante acasă. Beneficiind de astfel de sume, multe familii nevoiașe și în special din mediul rural, și-au îmbunătățit condițiile de viață și au putut depăși perioada dificilă în care se găseau din punct de vedere economic.

Una dintre consecințele cele mai dureroase este că generații întregi de copii, nu mai puțin de 100.000, conform datelor oficiale, rămân în țară fără părinți deoarece aceștia pleacă la muncă în străinătate, fapt ce îi face să nu mai aibă aceeași imagine a familiei, iar dezvoltarea emoțională a acestora să fie grav afectată, fiind mai vulnerabili și mai predispuși să fie marginalizați.

Profilul candidatului ideal provenit din țările Central și Est-Europene, care va ocupa locurile de muncă din țările dezvoltate, este o persoană cu vârsta cuprinsă între 18 și 34 ani, necăsători. Piețele muncii din țările dezvoltate contează pe un aflus de 10% dintre tinerii români absolvenți de facultate, iar un procent de 50% dintre aceștia îl reprezintă femeile necăsătorite. Guvernele unor țări Vest-Europene au calculat deja ce au de câștigat de pe urma acestora și ce le pot oferi în schimbul inteligenței și forței lor de muncă. Profiturile acestor țări sunt mari, iar absența perioadelor de tranziție pe care România a fost nevoită să le accepte în relația cu alte țări ale Uniunii Europene, este un semn clar că fac o afacere bună.

Ca definiție, termenul "exodul creierelor" arată transferul internațional de capital socio-uman și cultural, migrația indivizilor relativ înalt educați dinspre țările în curs de dezvoltare spre țările dezvoltate. Prejudiciu creat în țările de origine este pus pe seama unui dezechilibru dintre avantajele personale și cele publice, educația fiind finanțată din resurse publice.

Exodul, mai ales al tinerilor în căutarea altei țări pentru o viață mai bună este un fenomen îngrijorător, deoarece reîntoarcerea se tot amână. Deși se confruntă cu perioade grele de acomodare și adaptare, preferă să fie marginalizați într-o țară străină, decât să sufere de mai multe lipsuri la ei în țară.

Ironia migrației tinerilor educați este că mulți dintre cei care migrează legal din regiunile sărace spre cele dezvoltate și bogate sunt chiar aceia pe care țările lumii a treia își permit cel mai puțin să îi piardă, respectiv cei înalți educați și calificați. Acest pervers exod al creierelor nu reprezintă numai o pierdere a resurselor umane valoroase și este o constrângere asupra progresului economic viitor al țărilor de origine.

Multe dintre țările gazdă au produs reglementări cvasiselective al migrației tinerilor educați. Suntem din ce în ce mai puțini și mai bătrâni din cauza sporului natural negativ, dar și migrației tinerilor către alte state mai dezvoltate.

Consecințele socio-culturale ale globalizării educației a avut ca și consecință efectele de autoselectare de partea ofertei, fapt ce a condus la rate ale migrației mult mai înalte din partea

tinerilor educați și au amplificat transferurile de capital uman către țările dezvoltate unde există deja o abundență de persoane calificate.

Dintre motivele invocate de tinerii emigranți din țările Est-Europene se regăsesc: starea materială precară a familiilor din care provin, veniturile mici din țara de origine, lipsa locurilor de muncă, condițiile de trai, lipsa școlilor și universităților de renume, deoarece spun ei că "diplomele" de la astfel de școli sunt un adevărat capital și o carte de vizită care îți asigură un loc de muncă decent.

Soluții pentru soluționarea migrației

Ca soluții de limitate a exodului creierelor și a tinerilor educați, pentru schimbarea percepției psihosociale este necesar a se întreprinde următoarele măsuri:

- Schimbarea modului real de combatere a corupției;
- Extinderea reformelor politice și economice;
- Oferirea de oportunități ameliorate motivatorii pentru personalul muncitor calificat;
- Atragerea investițiilor și capitalurilor străine;
- Atragerea celor deja plecați din țară cu stimulente salariale mai mari și o economie de piață liberă.

Obiectivele studiului

- Identificarea nevoilor și cerințelor adolescenților ce doresc să emigreze
- Identificarea influențelor mediului și familiale asupra indivizilor

Metoda aplicată în cadrul studiului

Metoda principală în cadrul acestui studiu este supunerea participanților la un chestionar format din multiple întrebări universale cu răspunsuri prestabilite, ce are ca scop delimitarea influențelor exterioare asupra deciziilor individului în ceea ce privește viitorul personal pe un termen scurt, mediu și lung.

Tabel 1. Influența mediului social asupra migrației

Mediul social	Urban		Rural		Total
Număr participanți	76		24		100
Procentaj	76%		24%		100%
Gen	M	F	M	F	
Număr participanți	44	32	14	10	100
Emigrează	60		18		
Număr participanți	36	24	10	8	78
Procentaj	79%		75%		
Nu emigrează	16		6		
Număr participanți	8	8	4	2	22
Procentaj	21%		25%		

Am dorit prin acest studiu să stabilim o mai bună înțelegere a gândirii tinerilor asupra subiectului de migrație. Să vedem diverse puncte de vedere asupra unui subiect atât de controversat cum este migrația.

Chestionarele au fost completate de către tineri cu vârste cuprinse între 17 și 25 de ani, venind din medii diferite, atât urban, cât și rural și făcând parte din familii complete, monoparentale, mixte sau formate din bunici și/sau alte rude.

Prin aceste chestionare am dorit să vedem dacă putem stabili o legătură între vreuna dintre categorii și dorința individului de a emigra și rezultatele sunt după cum urmează.

În urma acestui studiu am ajuns la concluzia că indiferent de mediul social din care fac parte participanții, aceștia au o dorință de emigrare medie de 77-78%, această dorință fiind mai pronunțată în mediul urban unde s-a înscris un procentaj de 79%, comparativ cu mediul rural, unde procentajul este de 75% datorită influențelor media externe și a oportunităților primite de către oameni de a studia înafară sau de a obține un loc de muncă mai convenabil și mai sigur atât din punct de vedere financiar cât și al dezvoltării.

Tabel 2. Influența tipului familiei asupra migrației

Tipul familiei	Completă		Monoparentală		Mixtă		Bunici (alte rude)		Total
Număr participanți	70		26%		2		2		100
Procentaj	70%		26%		2%		2%		100%
Gen	M	F	M	F	M	F	M	F	
Număr participanți	44	26	16	10	2	0	0	2	100
Emigrează	54		24		2		2		
Număr participanți	34	20	16	8	2	0	0	2	82
Procentaj	78%		92%		100%		100%		
Nu emigrează	16		2		0		0		
Număr participanți	10	6	0	2	0	0	0	0	18
Procentaj	22%		8%		0%		0%		

Tinerii din familiile "incomplete", indiferent că vorbim despre familii monoparentale, mixte sau formate din bunici sau alte rude sunt cei mai predispuși să emigreze deoarece aceștia simt o lipsă în interiorul lor ce îi împinge să vizualizeze cele mai prielnice medii, iar aici ne referim la țările care au poate cel mai scăzut risc de divorț, țări unde se găsesc cei mai fericiți oameni, cea mai dezvoltată economie și toate acestea pentru că acești tineri se gândesc că la un moment dat își vor întemeia o familie și își doresc să fie fericiți alături de partener și să fie capabili să le ofere copiilor lor toate lucrurile necesare unei creșteri bune și sănătoase.

Tabel 3. Motivele emigrării tinerilor

Motivul emigrării tinerilor	Curiozitatea		Banii		Studiul		Nevoia de experiență		Alt motiv		Total
Număr participanți	30		26		24		12		8		100
Procentaj	30%		26%		24%		12%		8%		100%
Gen	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	
Număr participanți	20	10	18	8	10	14	8	4	4	4	100
Procentaj	67%	33%	69%	31%	42%	58%	67%	33%	50%	50%	

Principalele dorințe și nevoi ale tinerilor emigranți sunt banii și studiul, dar de asemenea pe lângă acestea, ei sunt împinși și de o curiozitate a noului, un mister de necunoscut, dorința primară fiind descoperirea unei noi națiuni, a unor locuri noi, întâlnirea unui alt popor de oameni, deoarece mai important decât banii și educația aceștia pot să vadă lumea dintr-o altă perspectivă, folosindu-se de interacțiunea cu alți oameni din altă țară, pot vedea lumea prin ochii lor și pot experimenta un alt stil de viață, pot încerca o altă abordare.

Concluzii

În societatea noastră de astăzi ne confruntăm cu un dezechilibru din ce în ce mai mare în ceea ce privește diferența dintre generații deoarece generațiile tinere sunt mai adaptabile și mai libere datorită mediului în care au crescut, iar datorită acestor lucruri au așteptări și nevoi mai mari și mai importante decât cele pe care generațiile adulte le au. Tinerii au alte principii, alte valori și au atât de mult acces la orice informație, încât pot să învețe ce doresc despre orice lucru, iar așa ajung să fie influențați de media socială, de exteriorul țării. Prin intermediul internetului poți vedea minunile lumii și frumusețile altor țări, poți vedea beneficiile și dezavantajele călătoriei, studierii sau chiar stabilirii într-o altă țară fără prea mult efort.

Este normal ca tinerii din zilele noastre și adulții tineri să-și dorească să obțină mai mult, să fie mai fericiți, să fie mai sănătoși pentru că suntem influențați de către toate lucrurile din jurul nostru, iar tinerii adolescenți sunt cei mai predispuși să fie influențați pentru că ei au cel mai mult timp și își petrec acel timp online, vizionând reclame ale unor firme renumite, ascultând poveștile oamenilor din alte țări, visând să fie la fel ca ei.

Tinerii sunt dornici să emigreze deoarece au văzut avantajele pe care le pot găsi în alte părți și pe care țara lor nu le oferă, fie că este vorba de bani, fie că este vorba de o educație mai bună, fie din curiozitate sau datorită șansei ridicate de a obține un loc de muncă, tinerii vor să emigreze deoarece își doresc să facă mai mult din propria viață.

Referințe:

- Dahrendorff R., Cvadratura cercului globalizării, în Ică I.I., Marani G., op. cit. p. 444.
- Delors J., Comoara lăuntrică, Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI, Iași, Editura Polirom, 2000 p.30
- Georgiu G., Națiune, cultură, identitate, București, 1997
- Ghețau V., Perspective demografice, București. Ed. Științifică și enciclopedică, 1979
- Jaba E.; Grama A., Analiza statistică cu SPSS sub Windows, Editura Polirom, Iasi 2004
- Murașanu C., Europa modernă, Cluj-Napoca, 1997.
- Popa N.L., Educație și globalizare, realitate sau speculație?, Analele Științifice ale Universității "A.I. Cuza" Iași, 2002.
- Ramonet I., Geopolitica haosului, București, Editura Doina, 1998, p. 50
- Solcanu I., Globalizare și cultură națională-o dilemă reală, Convorbiri literare, 2006
- Sora V.; Hristache I.; Mihaescu C., Demografie și statistică socială, Editura Economică, București 1996
- Zamagni S., Globalizarea ca specific al economiei postindustriale: implicații economice și opțiuni etice, Sibiu, Editura Deisis, 2002, p. 465.
- Zub Al., Identitatea națională și globalizare, Convorbiri literare, 2004.